

УДК 34(094):351.74

DOI 10.32755/sjlaw.2022.01.049

Терехов В. Ю.,

кандидат юридичних наук, адвокат,

м. Одеса, Україна

ORCID: 0000-0003-1923-8302

ПРАВОВІ ОСНОВИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДОСТУПНОСТІ ПРАВООХОРОННОЇ ДОПОМОГИ (СЕРВІСУ) В КОНТЕКСТІ РЕФОРМУВАННЯ ОРГАНІВ ПРАВОПОРЯДКУ

У статті запропоновано в системі адміністративно-правового механізму реалізації правоохоронної діяльності розглядати питання доступності як невід'ємного її елементу. Реальність правоохоронної допомоги є одним з найбільш складних та дієвих показників доступності державницької інфраструктури правоохоронного сервісу.

Ключові слова: доступність, доступ, правоохоронна допомога (сервіс), правоохоронна функція, реформування правоохоронних органів, децентралізація правоохоронної інфраструктури, обліково-ресурсна дисципліна.

Постановка проблеми. Зміст правоохоронної діяльності важко недооцінити в аспектах розбудови правової держави в Україні. Підвищення якості розслідування, протидії та припинення правопорушень, удосконалення стандартів охорони прав людини, ліквідація загроз національній безпеці, цивільний контроль над правоохоронною роботою є сучасними трендами реформування правоохоронної функції державно-владного механізму. Стрімкий розвиток правоохоронної системи відображає прагнення держави забезпечити виконання нею обов'язку щодо всебічного захисту прав, свобод та інтересів людини і громадянина, що закріплені в Основному Законі. Корисна дія правоохоронної функції спрямована на суспільство та його громадян. Утім, у прагненні побудувати ефективну правоохоронну систему та продемонструвати суспільству результати її роботи часто ігнорується першочерговий принцип доступності.

Питання доступності не є новим у правовій науці, особливо в контексті судового захисту. Стаття 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод передбачає право особи на справедливий суд як процедуру розгляду справи в будь-якому суді справедливо, публічно, упродовж розумного строку

незалежним і безстороннім судом, встановленим законом [1]. У свою чергу, доступність правоохоронної функції забезпечує використання всієї правоохоронної інфраструктури для утвердження, захисту, відновлення прав та інтересів, протидії та припинення правопорушень, охорони майна тощо. У цьому випадку важливо провести розмежування в тому, що доступність правоохоронної допомоги не корелюється з доступністю професії правоохоронця. Незважаючи на наявність спільних рис кадрова політика є окремим (самостійним) напрямком управління правоохоронною функцією.

Увага до предметного підходу у вивченні доступності саме державної правоохоронної функції полягає у відсутності зазначеної тематики не тільки на теренах сучасної доктрини адміністративного права, а й у нормативно-правових актах з питань діяльності правоохоронних органів та їх реформування. До того ж у непоодиноких випадках простежується хибне тлумачення доступності як можливості скористатися правоохоронними послугами. Наприклад, С. Ф. Денисюк розглядає питання доступності в контексті статті 19 Закону України «Про демократичний цивільний контроль над Воєнною організацією і правоохоронними органами держави» (втратив чинність на сьогодні), зазначаючи при цьому, що існують усі підстави для доступності правоохоронних органів, оскільки громадяни України беруть участь у здійсненні цивільного контролю над правоохоронними органами через громадські організації, членами яких вони є [2, с. 62-63]. Наведений тезис належить до предмета контролю та громадської участі в управлінні правоохоронною діяльністю. Натомість відносини доступності виникають поза управлінськими процесами – під час отримання правоохоронної послуги. Також не зовсім коректний підхід до тлумачення доступності застосовано О. І. Безпаловою, яка стверджує, що в умовах формування й розвитку інформаційного суспільства важливого значення набуває необхідність об'єктивного та доступного інформування населення про проблеми, які стоять перед правоохоронними органами щодо реалізації правоохоронної функції держави [3, с. 412].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання щодо забезпечення доступності правоохоронної допомоги (сервісу) в

контексті реформування органів правопорядку досліджували у своїх працях О. Безпалова, С. Демченко, С. Денисюк, Д. Лученко, І. Охріменко, С. Погребняк, П. Хамула та інші вчені.

Мета статті полягає у визначенні змісту категорії «доступність правоохоронної допомоги (сервісу)» та проведенні його нормативно-правового аналізу в контексті реформування органів правопорядку.

Виклад основного матеріалу. Правильний підхід до тлумачення змісту термінів «сервіс», «допомога», «послуга» в контексті доступу до правоохоронної функції держави забезпечується, зважаючи на такі уявлення: по-перше, тотожність понять обумовлюється змістовою направленістю всієї сукупності правоохоронної інфраструктури для охорони гарантованих прав, свобод та законних інтересів шляхом звернення до правоохоронних органів; по-друге, виходячи з класичного уявлення в адміністративному праві про «сервісний» підхід у публічному адмініструванні (ідея «good government»), терміном «сервіс» охоплено весь функціональний потенціал правової охорони, необхідний для забезпечення відповідних потреб; по-третє, термін «допомога» є більш вузьким, оскільки тяжіє до суміжних понять «підтримка», «сприяння», «захист» і передбачає застосування активних дій для досягнення бажаного результату; по-четверте, доступ до правоохоронної системи є початковим кроком в отриманні правоохоронної допомоги або правоохоронного сервісу як більш широкого поняття.

Вивчення змісту категоріального апарату складає основу для формування інституційного уявлення про феномен доступності правоохоронного сервісу в сучасних умовах здійснення правоохоронної діяльності.

Онтологічна суть поняття «доступність» відображає певний стан, оцінка якого відбувається через наявність або відсутність доступу. У тлумачному словнику поняття «доступ» визначається як «можливість входити куди-небудь, відвідувати кого-, що-небудь, зустрічатися з ким-небудь», «можливість користуватися, займатися чим-небудь», «можливість проникання куди-небудь» [4].

Категорія доступності у світлі правової дійсності більшою мірою стосується не питань фізичного доступу, а реальної мож-

ливості отримати певне бажане благо. Наприклад, С. П. Погребняк доступність нормативно-правового законодавства як зрозумілість текстів нормативно-правових актів пояснює тим, що вони мають бути максимально простими, стислими (точними й однозначними), системними й послідовними [5, с. 46]. Загальнотеоретичне уявлення про доступність зроблено Д. В. Лученком, який провів паралелі між досліджуваним терміном та гнучкістю, стверджуючи: якщо процесуальний закон містить ознаки гнучкості, це значить, що для нього характерна доступна процесуальна форма, тобто присутні процесуальні гарантії реалізації права на захист, економічність, науковість, варіативність вибору поведінки [6, с. 212]. Загалом учені намагаються концентрувати увагу на доступності як певному абстрактному стані, коли право слугує засобом соціальної справедливості та загального благоденства і має бути максимально наближеним до реальних умов, за яких є можливість його використання для отримання бажаного результату. Інакше нівелюється суть права як мірила соціальної справедливості.

С. Демченко, розмірковуючи над рішеннями Європейського суду з прав людини, висловлює думку, що Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод спрямована на те, щоб гарантувати не теоретичні (ілюзорні права), а реальні правореалізаційні можливості [7]. Саме тому «закон не повинен існувати для закону», а в першу чергу для людей, їх індивідуальних прав, інтересів, охоронюваних законом. Гарантування захисту основоположних прав має бути здійснено, зокрема, через можливість звернення до правоохоронних органів та отримання правоохоронної послуги.

Незважаючи на спільний підхід до розуміння доступності у вимірі правоохоронного сервісу та правосуддя, засоби їх досягнення суттєво відрізняються. Наприклад, універсальний принцип допустимих умов прийнятності скарги однаково існує як для звернення до суду, так і до правоохоронного органу. Натомість критерії прийнятності звернення до суду є значно ширшими, оскільки суб'єкту звернення потрібно коректно обґрунтувати суть порушення з використанням правової систематики та з посиланням на правостановлювальні норми, які обґрунто-

вують суть порушення, вину і т.д. Також необхідно правильно визначити повноважний суд, до юрисдикції якого віднесений розгляд позовної заяви/скарги процесуальним законом, дотриматися строків, форми звернення тощо. Водночас для прийняття скарги щодо правопорушення до правоохоронного органу достатньо вказати час, місце та інші обставини (за наявності) його вчинення. Тому пороговий бар'єр прийнятності позовних заяв за умови доступу до судового захисту є значно вищим порівняно зі зверненням до правоохоронних органів. З іншого боку, реальність задоволення правоохоронних вимог буде значно вищою в судовій інституції, оскільки справа, щодо якої призначений розгляд, буде вирішена по суті. У правоохоронній системі результати задоволення звернень, наприклад щодо встановлення правопорушника та відновлення порушених прав, мають низький коефіцієнт успішності. Тому в останньому випадку ефективність доступності перш за все необхідно оцінювати за допомогою організаційної складової, тобто швидкість реагування, оперативність вжиття заходів тощо.

Першочерговою перешкодою, яка блокує доступ до правоохоронної допомоги, є організаційно-нормативні процедури прийому, реєстрації, обліку повідомлень, звернень.

Організація ведення обліку скарг, повідомлень про правопорушення адміністративної та кримінально-каранної поведінки регламентується законодавчими та підзаконними нормативними актами. Закон України «Про звернення громадян» визначає загальні засади організації звернень, у тому числі до правоохоронних органів, із пропозицією, заявою чи скаргою з метою забезпечення власних потреб у сфері правової охорони. Законом також регламентуються строки, способи звернень та засоби реагування [8].

Згідно з пунктом 2 Розділу I Порядку ведення єдиного обліку в органах (підрозділах) поліції заяв і повідомлень про кримінальні правопорушення та інші події від 08.02.2019 р. № 100 джерелом інформації про кримінальні правопорушення та інші події, зокрема, є: заяви (повідомлення) осіб, які надходять до органу (підрозділу) поліції, особи, уповноваженої на здійснення досудового розслідування, або службової особи, уповноваженої

на прийняття та реєстрацію заяв (повідомлень); самостійно виявлені слідчим або іншою посадовою особою органу поліції з будь-якого джерела обставини кримінального правопорушення; повідомлення осіб, які затримали підозрювану особу під час учинення або замаху на вчинення кримінального правопорушення чи безпосередньо після вчинення кримінального правопорушення, чи під час безперервного переслідування особи, яка підозрюється в його вчиненні [9]. Згідно з Розділом II вищезазначеного Порядку в органах поліції джерелами надходження заяв (повідомлень) про правопорушення можуть бути усні або письмові звернення. Усні заяви (повідомлення) від осіб уповноважена службова особа органу (підрозділу) поліції або інший поліцейський, до повноважень якого це належить, вносить до протоколу прийняття заяви про кримінальне правопорушення та іншу подію. Під час особистого звернення заявника до органу (підрозділу) поліції з письмовою заявою (повідомленням) уповноважена службова особа органу (підрозділу) поліції її (його) приймає і реєструє [9].

Обсяг доступу до правоохоронного сервісу є обов'язковим атрибутом, що характеризується наявністю такого рівня доступу, який буде ефективним для захисту прав. Європейський суд з прав людини оцінює атрибут обсягу доступності до суду закріпленістю в національному законодавстві, достатністю для забезпечення права особи, з огляду на принцип верховенства права в демократичному суспільстві, та ефективністю, коли особа повинна мати чітку практичну можливість оскаржити дії, які становлять втручання в її права [10]. За аналогією зазначені критерії доцільно застосувати і до обсягу правоохоронного доступу.

Наступним важливим атрибутом є строк внесення відомостей про правопорушення. Згідно з частиною 1 статті 214 Кримінального процесуального кодексу України звернення реєструється невідкладно уповноваженим суб'єктом та не пізніше 24 годин після подання заяви, повідомлення про вчинене кримінальне правопорушення шляхом внесення відомостей до Єдиного реєстру досудових розслідувань [11].

Недотримання строків є фактичним позбавленням права на доступ до правозахисту, оскільки це може означати неактуаль-

ність реагування на звернення у зв'язку із втратою чинників протиправної дії. Ю. Марат акцентує увагу на тому, що право на доступ до правосуддя впливає із принципу міжнародного права, який забороняє відмову у правосудді та є одним з найважливіших елементів права на захист [12, с. 23]. Аналогічним чином констатація відмови в доступі до правоохоронної функції не може мати місця в контексті забезпечення державою верховенства права та взяття обов'язку з охорони прав, свобод та інтересів громадян.

Однією з важливих функцій Єдиного реєстру досудових розслідувань у контексті забезпечення доступності є забезпечення єдності реєстраційної політики про кримінальні події. Із цього випливає необхідність контролю обліково-реєстраційної діяльності під час роботи з повідомленнями особливо потенційно криміногенного характеру.

Як зазначено в Методичних рекомендаціях з питань організації перевірок об'єктивності обліку внесених до Єдиного реєстру досудових розслідувань відомостей про кримінальні правопорушення, осіб, які їх вчинили, руху кримінальних проваджень, інституційна перевірка об'єктивності, всебічності реєстрації повідомлень про злочини здійснюється стосовно такого предмета обліково-реєстраційної дисципліни: 1) своєчасності обліку кримінальних правопорушень, осіб, які їх вчинили, та руху кримінальних проваджень; 2) повноти та достовірності обліку кримінальних правопорушень, осіб, які їх вчинили, та руху кримінальних проваджень; 3) достовірності формування даних про матеріальні збитки та їх відшкодування; 4) повноти та достовірності відомостей про осіб, які вчинили кримінальні правопорушення [13, с. 48-49].

В органах прокуратури вживають заходів за результатами виявлення порушень обліково-реєстраційної дисципліни. Враховуючи наслідки перевірки, поряд з організаційними вживаються і правові заходи, спрямовані на усунення порушень обліково-реєстраційної дисципліни, причин та умов, що їм сприяли, а також запобігання можливим порушенням у майбутньому, зокрема внесення акта прокурорського реагування [13, с. 49]. Застосування індивідуальної відповідальності за халатне чи

умисне порушення правил прийняття, реєстрації та обліку повідомлень, заяв, звернень до правоохоронних органів є своєрідною гарантією розгляду повідомлень.

Загалом критерій обліково-реєстраційної дисципліни під час роботи з повідомленнями, заявами (скаргами) на правопорушення сприяє ефективній доступності правоохоронної допомоги за умов: швидкості, оперативності, всебічності, строковості реєстрації та прийняття до розгляду повідомлень; контролю щодо обліково-реєстраційної дисципліни та дотримання гарантій прийняття заяви до провадження; гнучкості форм заяв (повідомлень) та способів їх отримання уповноваженими службовими особами; наявності стійкого каналу взаємодії з уповноваженими особами в питанні розгляду звернення; автоматичності розподілу за підвідомчістю шляхом забезпечення розгляду скарги щодо інтересів у сфері правової охорони належною інституцією за будь-яких обставин.

Децентралізація є сучасним трендом диспергування публічної влади, передачею її на місця. В умовах реформування правоохоронних органів ці процеси не можуть пройти повз правоохоронну діяльність. З цього приводу думки вчених різняться. І. М. Охріменко вважає, що за сучасних умов найбільший вплив на управління поліцейськими організаціями здійснюють важелі (засоби) поєднання централізації та децентралізації органів управління, які враховують специфіку регіону та конкретної держави загалом [14, с. 13]. Деякі науковці, зокрема П. І. Хамула, навпаки вважають, що основне місце серед принципів реформування правоохоронної системи України належить централізації правоохоронних органів, при цьому підвищується рівень доступності інформації про їх функціонування, про процеси прийняття рішень і використовувани ресурси тощо [15, с. 6]. Аргументи сторін є прийнятними, оскільки це перевірено досвідом європейських країн, де вже десятки років централізація правоохоронної системи діє так само ефективно, як і децентралізація (правоохоронно-безпекові функції на місцях здійснює муніципальна поліція).

На наш погляд, децентралізація правоохоронної функції для вітчизняних реалій у формі посилення спроможності територіальних правоохоронних органів є перспективним шляхом підви-

щення доступності правоохоронної функції. Збалансований перерозподіл фінансування, підвищення організаційного, інформаційно-технічного потенціалу, кадрового забезпечення, розширення адміністративних послуг правоохоронних органів на місцях з акцентом на регіональний розвиток сприяє гармонізації, уніфікації та стандартизації системи правоохоронних органів і виконанню правоохоронних завдань загалом. Слід виокремити низку інших позитивних чинників, які в сукупності сприяють покращенню ефективності доступу правоохоронної допомоги на місцях: підвищення інституційної спроможності територіальних органів правопорядку; збільшення впливу та підсилення комунікації місцевих органів влади з правоохоронними органами; підвищення рівня транспарентності та довіри до органів правопорядку на місцях.

Одним з найбільш складних з практичної точки зору й водночас дієвих показників доступності до державницької інфраструктури правоохоронного сервісу є реальність правоохоронної допомоги. Саме правоохоронна допомога є кінцевою формою результату реалізації конкретних правоохоронних повноважень в індивідуальних випадках звернення. На сьогоднішній день масштаби шкоди, завданої неправомірними діями третіх осіб шляхом вчинення правопорушень та злочинів, є неприйнятно великими. Розслідування та встановлення винних осіб може тягнутися роками і є лише одним із кроків до реального відновлення порушених прав, яке в більшості випадків виражене у формі матеріальної компенсації.

За даними Офісу Генерального прокурора України, за перше півріччя 2021 року в Єдиному реєстрі досудових розслідувань зареєстровано 369 040 кримінальних правопорушень. При цьому рівень кримінальної протиправності на 10 тис. населення зафіксовано вищий, ніж минулого року (45,7 проти 51,5) за аналогічний період [16]. Питома вага відшкодованих збитків за перше півріччя 2021 року складає 6,5% (22 млн грн з 337,3 млн грн) проти 31,1% торік [16]. Негативна тенденція не в усіх випадках засвідчує бездієвість правоохоронної системи, але стверджувати про високу доступність реальної правоохоронної допомоги щодо відновлення майнового становища постраждалої особи об'єктивно неможливо.

Можна постійно вживати заходи щодо запобігання правопорушенням, правового виховання населення, впроваджувати сучасні засоби електронного відеонагляду, автоматичної фіксації фактів правопорушень, але навіть за умови встановлення винної особи та притягнення її до відповідальності досягти реального й повного відшкодування заподіяних збитків не завжди вдається, що пояснюється низкою криміногенних факторів: латентність злочинності, наявність фінансових інструментів для приховування, трансформування активів, складність повернення, проблемність збереження вартості активів тощо.

Тому єдиним цивілізованим шляхом досягнення найефективнішої доступності й реальності правоохоронної допомоги є компенсація потерпілій стороні шкоди, заподіяної протиправними діями третіх осіб через систему спеціального страхування у разі злочинних випадків. Об'єктивно гарантувати відповідні виплати орган правопорядку не в змозі. Це має виконувати незалежна, але водночас тісно пов'язана із правоохоронною функцією страхова інституція. Зважаючи на масштаб національної злочинності, страхування має бути обов'язковим.

Висновок. Доступність правоохоронної допомоги (сервісу) – це сукупність умов, за яких особа може скористатися правом на захист прав, свобод і законних інтересів шляхом звернення до правоохоронних органів. Умови, що сприяють утвердженню ефективного доступу до правоохоронної функції держави, такі: реальність правоохоронної допомоги, що є кінцевою формою результату реалізації конкретних правоохоронних повноважень в індивідуальних випадках звернення; забезпечення обліково-реєстраційної дисципліни звернень та контроль за її дотриманням; варіативність форм звернень (повідомлень) до правоохоронних органів та способів комунікації з уповноваженими службовими особами у процесі виконання правоохоронних завдань; децентралізація правоохоронної інфраструктури у формі збалансованого перерозподілу фінансування, підвищення організаційного, інформаційно-технічного, кадрового потенціалу, розширення адміністративних послуг у роботі територіальних правоохоронних органів; доступність та зрозумілість інфо-

рмації про інституційні та функціональні особливості роботи правоохоронних органів (принцип прозорості).

Список використаних джерел

1. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод: Конвенція; Рада Європи від 04.11.1950. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/995_004 (дата звернення: 10.01.2022).

2. Денисюк С. Ф. Відкритість, доступність, звітність у повсякденній діяльності правоохоронних органів. *Право і безпека*. 2005. Т. 4. № 3. С. 60–63. URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAG E_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/Pib_2005_4_3_19.pdf (дата звернення: 10.01.2022).

3. Безпалова О. І. Адміністративно-правовий механізм реалізації правоохоронної функції держави: монографія. Харків: Харківський національний університет внутрішніх справ, 2014. 544 с.

4. Словник української мови: в 11 томах. Т. 2. Київ: Наукова думка, 1971. С. 390. URL: sum.in.ua (дата звернення: 10.01.2022).

5. Погребняк С. Вимоги до нормативно-правових актів, що випливають з принципу правової визначеності. *Вісник Академії правових наук України*. 2005. № 3 (42). С. 42–53.

6. Лученко Д. В. Інститут оскарження в адміністративному праві: дис. ... д-ра юрид. наук: 12.00.07. Харків, 2017. 457 с.

7. Демченко С. Про поняття правосуддя і доступність правосуддя. *Вісник Академії правових наук України*. 2010. № 2. С. 96–102. URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/vapny_2010_2_10.pdf (дата звернення: 10.01.2022).

8. Про звернення громадян: Закон України від 02.10.1996 р. № 393/96-ВР. Дата оновлення: 01.01.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/393/96-%D0%B2%D1%80> (дата звернення: 10.01.2022).

9. Про затвердження Порядку ведення єдиного обліку в органах (підрозділах) поліції заяв і повідомлень про кримінальні правопорушення та інші події: наказ Міністерства внутрішніх справ України від 08.02.2019 р. № 100. Дата оновлення: 06.08.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/z0223-19> (дата звернення: 10.01.2022).

10. Огляд практики застосування суддями Касаційного господарського суду у складі Верховного Суду рішень Європейського суду з прав людини при прийнятті постанов за 2018 рік. Узагальнення Верховного Суду України. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/view/VSS00246?an=1> (дата звернення: 10.01.2022).

11. Кримінальний процесуальний кодекс України: Кодекс України від 13.04.2012 р. № 4651-VI. Дата оновлення: 05.01.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/4651-17> (дата звернення: 10.01.2022).

12. Матат Ю. Право на доступ до суду: європейська традиція та проблеми забезпечення в Україні. *Национальный юридический журнал: теория и практика*. 2017. URL: http://www.jurnaluljuridic.in.ua/archive/2017/6/part_2/4.pdf (дата звернення: 10.01.2022).

13. Методичні рекомендації з питань організації перевірок об'єктивності обліку внесених до Єдиного реєстру досудових розслідувань відомостей про кримінальні правопорушення, осіб, які їх вчинили, руху кримінальних проваджень: Схвалено методичною радою при прокуратурі Житомирської області (протокол від 10.02.2014 р. № 2). Житомир, 2014. 61 с.

14. Охріменко І. М. Децентралізація як перспективний напрям реформування органів поліції України. *Актуальні питання управління правоохоронними органами*: матеріали круглого столу, м. Київ, 04 квіт. 2016 р. Київ, 2016. С. 12–15. URL: http://elar.naiu.kiev.ua/jspui/bitstream/123456789/5236/1/%d0%90%d0%9a%d0%a2%d0%a3%d0%90%d0%9b%d0%ac%d0%9d%d0%86%20%d0%9f%d0%98%d0%a2%d0%90%d0%9d%d0%9d%af_p13-16.pdf (дата звернення: 10.01.2022).

15. Хамула П. І. Правоохоронні органи в системі органів державної влади: автореф. дис. канд. юрид. наук: 12.00.01. Харків, 2016. 23 с.

16. Аналітична довідка про стан протидії кримінальній протиправності, роботу органів досудового розслідування та прокурорську діяльність на території України за січень – червень 2021 року: офіційні відомості ОГП. Матеріали з питань статистики. Генеральна прокуратура України. URL: gp.gov.ua (дата звернення: 10.01.2022).

Terekhov V.,

PhD in Law, Lawyer,

Odesa, Ukraine

ORCID: 0000-0003-1923-8302

LEGAL BASES FOR ENSURING THE AVAILABILITY OF LAW ENFORCEMENT ASSISTANCE IN THE CONTEXT OF LAW ENFORCEMENT REFORM

The article proposes to consider the issue of accessibility as an integral part of the system of legal mechanism for the implementation of law enforcement activities.

Accessibility of law enforcement assistance (service) is revealed through the following features: it is a priority step towards the realization of the right to protection; ensures the use of the entire law enforcement infrastructure for the approval, protection, restoration of rights and interests, counteraction and cessation of offenses, protection of property, etc.; dissociates itself from access to the profession

of a law enforcement officer, as personnel policy is a separate (independent) area of law enforcement management; has many features in common with the availability of judicial protection, while the threshold barrier to the admissibility of claims in access to the latter is much higher compared to appealing to law enforcement agencies; the amount of access to the law enforcement service is its mandatory attribute, which characterizes the availability of such a level of access that will be sufficient and effective to obtain the necessary law enforcement assistance.

In order to prevent systematic violations of accounting and registration discipline as a way to ensure access to law enforcement services, it is necessary to regularly raise regulatory awareness and legal culture of law enforcement officers through trainings, seminars and other training activities.

The reality of law enforcement assistance is one of the most complex from a practical point of view and at the same time effective indicators of accessibility to the state infrastructure of law enforcement functions.

Key words: accessibility, access, law enforcement assistance (service), law enforcement function, law enforcement reform, decentralization of law enforcement infrastructure, accounting and registration discipline.

References

1. Council of Europe (1950), *Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms*: Convention, Official Gazette of Ukraine, Kyiv.

2. Denysiuk, S. F. (2005), "Openness, accessibility, accountability in the daily activities of law enforcement agencies", *Law and Security*, Vol. 4, № 3, pp. 60–63, available at: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/Pib_2005_4_3_19.pdf (accessed: 10 January 2022).

3. Bezpalova, O. I. (2014), *Administrative and legal mechanism for implementing the law enforcement function of the state*: monograph, Kharkiv National University of Internal Affairs, Kharkiv.

4. Dictionary of the Ukrainian language: in 11 vol. (1971), Vol. 2, available at: sum.in.ua (accessed: 10 January 2022).

5. Pogrebniak, S. (2005), "Requirements for regulations arising from the principle of legal certainty", *Bulletin of the Academy of Legal Sciences of Ukraine*, № 3 (42), pp. 42–53.

6. Luchenko, D. V. (2017), *Institute of Appeal in Administrative Law*: Doctor in Sciences (Law) thesis, Kharkiv.

7. Demchenko, S. (2010), "On the concept of justice and access to justice", *Bulletin of the Academy of Legal Sciences of Ukraine*, № 2, pp. 96–102, available at: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE

_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/vapny_2010_2_10.pdf (accessed: 10 January 2022).

8. Ukraine (1996), *On citizens' appeals*: Law of Ukraine, Verkhovna Rada of Ukraine, Kyiv, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/go/393/96-%D0%B2%D1%80> (accessed: 10 January 2022).

9. Ukraine (2019), *On the statement of the Order of conducting the uniform account in bodies (divisions) of police of statements and reports on criminal offenses and other events*: Order of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine, Kyiv, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/go/z0223-19> (accessed: 10 January 2022).

10. Review of the practice of application by judges of the Commercial Court of Cassation within the Supreme Court of decisions of the European Court of Human Rights in making decisions for 2018: generalization of the Supreme Court of Ukraine, available at: <https://ips.ligazakon.net/document/view/VSS00246?an=1> (accessed: 10 January 2022).

11. Ukraine (2013), Criminal Procedure Code of Ukraine: Law of Ukraine, Verkhovna Rada of Ukraine, Kyiv, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/go/4651-17> (accessed: 10 January 2022).

12. Matat, Yu. (2017), "The right of access to justice: European tradition and security issues in Ukraine", *National Law Journal: Theory and Practice*, available at: http://www.jurnaluljuridic.in.ua/archive/2017/6/part_2/4.pdf (accessed: 10 January 2022).

13. Methodical Council at the Prosecutor's Office of Zhytomyr Region (2014), Methodical recommendations on the organization of inspections of the objectivity of the accounting of information on criminal offenses entered into the Unified Register of Pre-trial Investigations, persons who committed them, the movement of criminal proceedings, Zhytomyr.

14. Okhrimenko, I. M. (2016), "Decentralization as a promising direction of reforming the police of Ukraine", *Current issues of law enforcement management*, Kyiv, pp. 12–15, available at: http://elar.naiu.kiev.ua/jspui/bitstream/123456789/5236/1/%d0%90%d0%9a%d0%a2%d0%a3%d0%90%d0%9b%d0%ac%d0%9d%d0%86%20%d0%9f%d0%98%d0%a2%d0%90%d0%9d%d0%9d%d0%af_p13-16.pdf (accessed: 10 January 2022).

15. Khamula, P. I. (2016), Law enforcement agencies in the system of public authorities: PhD in Law thesis, Kharkiv.

16. General Prosecutor of Ukraine (2021), Analytical report on the state of counteraction to criminal illegality, work of pre-trial investigation bodies and prosecutorial activity on the territory of Ukraine for January-June 2021: materials on statistics, Kyiv, available at: <gp.gov.ua> (accessed: 10 January 2022).